

KOMMENTERET HØRINGSNOTAT

Sagsnr.
2018 - 550

OVER

Doknr.
513261

Forslag til lov om ændring af lov om frikommunenetværk (Forsøgsmuligheder efter tredje ansøgningsrunde)

Dato
05-03-2018

1. Hørte myndigheder og organisationer mv.

Et udkast til lovforslag blev den 16. januar 2018 sendt i høring hos: Advokatrådet, Advokatsamfundet, Akademikerne, Allerød Kommune, Alzheimerforeningen, Andelsboligforeningernes Fællesrepræsentation, Ankestyrelsen, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, ASE, Assens Kommune, ATP, Ballerup Kommune, BDO Kommunernes Revision A/S, Beskæftigelsesrådet BER, Beskæftigelsesrådets ydelsesudvalg, Boligselskabernes Landsforening, Brønderslev Kommune, Børne- og Kulturchefforeningen, Børne- og Ungdomspædagogernes Landsforening (BUPL), Børnerådet, Børnesagens Fællesråd, Børns Vilkår, Center for Små Handicapgrupper, Center for Sund Aldring, Centralorganisationens Fællesudvalg (CFU), Danmarks Lejerforeninger, Danmarks Evalueringsinstitut, Danmarks Idrætsforbund, Danmarks Lærerforening, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Center for Undervisningsmiljø, Dansk Erhverv, Dansk Handicapforbund, Dansk Musikskolesammenslutning, Dansk Musikpædagogisk Forening, Dansk Industri, Dansk Psykolog Forening, Dansk Retspolitisk Forening, Dansk Socialrådgiverforening, Dansk Sygeplejeråd, Danske Advokater, Danske A-kasser, Danske Diakonhjem, Danske Fysioterapeuter, Danske Handicaporganisationer, Danske Musik- og Kulturskoleledere, Danske Regioner, Danske Professionshøjskoler, Danske Seniorer, Danske Skoleelever, Danske Udlejere, Danske Ældreråd, Datatilsynet, De Samvirkende Menighedsplejere, DemensKoordinatorer i Danmark, Den Danske Dommerforening, Den Uvildige Konsulentordning på handicapområdet, DESA - Dansk Erhvervsammenslutning, Det Centrale Handicapråd, Det faglige hus, Diakonissestiftelsen, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, DGI, EGV, Ejendomsforeningen Danmark, Ergoterapeutforeningen, Erhvervsstyrelsen, Esbjerg Kommune, FABU, Fagligt Fælles Forbund (3F), Favrskov Kommune, Finansrådet, Finanssektorens Arbejdsgiverforening, Finanstilsynet, FOA – Fag og Arbejde, Folketingets Ombudsmand, Forbrugerrådet, Forening for ledere af sundhedsordninger for børn og unge, Foreningen af Kommunale Social-, Sundheds- og Arbejdsmarkedsschefer i Danmark (FSD), Foreningen af Statsforvaltningsjurister, Foreningsfællesskabet Ligeværd, ForældreLANDSforeningen (FBU), Fredensborg Kommune, Frederiksberg Kommune, Frederikshavn Kommune, Frederikssund Kommune, Frie Funktionærer, Frivilligrådet, FSR – Danske Revisorer, Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd (FTF), Furesø Kommune, Faaborg-Midtfyn Kommune, Gentofte Kommunalforening, Gentofte Kommune, Gladsaxe Kommune, Gribskov Kommune, Guldborgsund Kommune, Halsnæs Kommune, Helsingør Kommune, Herning Kommune, Hillerød Kommune, Hjernesagen, Hjørring Kommune, HK Danmark, Holbæk Kommune, Holstebro Kommune, Høje-Taastrup Kommune, Ikast-Brande Kommune, Institut for Menneskerettigheder, Jammerbugt Kommune, Jobrådgivernes Brancheorganisation, KFUM's sociale arbejde, KL, Klagenævnet for Specialundervisning, Kommunale Tjenestemænd og Overenskomstansatte (KTO), Kommunernes Lønningsnævn, Kost &

Ernæringsforbundet, Kristelig Arbejdsgiverforening, Kristelig Fagbevægelse, KU, Københavns Kommune, Landsforeningen af fleks- og skånejobbere, Landsforeningen Bopam, Landsforeningen Børn og Forældre, Landsforeningen for Socialpædagoger, Landsorganisationen i Danmark (LO), Landssamråd for PPR-chefer, Lederforum, Livsværk, LO's Faglige Seniorer, LOS, Lyngby-Taarbæk Kommune, Lægeforeningen, Læsø Kommune, Mariagerfjord Kommune, Morsø Kommune, Nationalt Videnscenter for Demens, Nordfyns Kommune, Odense Kommune, Offentligt ansattes organisationer, OK-Fonden, Plejefamiliernes Landsforening, PLO (Praktiserende Lægers Organisation), Randers Kommune, Rebild Kommune, Red Barnet, Retssikkerhedsfonden, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Rigsrevisionen, Ringkøbing-Skjern Kommune, Roskilde Kommune, Rudersdal Kommune, Røde Kors, Rådet for frivilligt socialt arbejde, Rådet for Socialt Udsatte, Selveje Danmark, SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, Silkeborg Kommune, Skive Kommune, Skolelederforeningen, Skole og Forældre, Slagelse Kommune, Socialpædagogernes Landsforbund, Socialt Leder Forum, Socialtilsyn Hovedstaden, Socialtilsyn Midt, Socialtilsyn Nord, Socialtilsyn Syd, Socialtilsyn Øst, Stats- og Kommunalt Ansattes Forhandlingsfællesskab, Statsforvaltningen, SUFO (Landsforeningen for ansatte i sundhedsfremmende og forebyggende hjemmebesøg), TABUKA, Thisted Kommune, Tænk, Uddannelsesforbundet, ULF Udviklingshæmmedes Landsforbund, Ungdommens Røde Kors, Ungdommens Uddannelsesvejledning, Ungdomsringen, Vesthimmerlands Kommune, Ældre Sagen, Ældreforum, Aabenraa Kommune, Aalborg Kommune og Aarhus Kommune.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har modtaget svar fra:

Ankestyrelsen, Byretterne, Børnesagens Fællesråd, Center for Sund Aldring, Danmarks Evalueringsinstitut, Dansk Arbejdsgiverforening (DA) og Lederne, Danske Fysioterapeuter, Danske Handicaporganisationer (DH), Danske Seniorer, Danske Regioner, Danske Ældreråd, Datatilsynet, DemensKoordinatorer i Danmark (DKDK), Diakonissestiftelsen, Erhvervsstyrelsen, Finanssektorens Arbejdsgiverforening, Finanstilsynet, FOA – Fag og Arbejde (FOA), Forbrugerrådet Tænk, Foreningen af kommunale social-, sundheds- og arbejdsmarkedschefer i Danmark (FSD), Forhandlingsfællesskabet, Frikommunenetværket om bedre styring af udgifterne på det specialiserede socialområde, Frikommunenetværket om billige boliger og fleksible boligløsninger, Frikommunenetværket om børn som vores vigtigste ressource, Frikommunenetværket om en mere fleksibel og effektiv beskæftigelsesindsats, Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd (FTF), Institut for Menneskerettigheder, KL, Klagenævnet for Specialundervisning, Kommunernes Lønningsnævn, Landsorganisationen i Danmark (LO), Landssamrådet af PPR-Chefer, LOS, Nationalt Videnscenter for Demens, Rådet for Socialt Udsatte, Socialtilsyn Midt, Statsforvaltningen, SUFO (Landsforeningen for ansatte i sundhedsfremmende og forebyggende hjemmebesøg), Vestre Landsret, Ældre Sagen og Østre Landsret.

Nedenfor er gengivet de væsentligste punkter i de modtagne høringssvar.

2. Høringssvarene

Byretterne, Danmarks Evalueringsinstitut, Dansk Industri, Danske Fysioterapeuter, DemensKoordinatorer i Danmark (DKDK), Diakonissestiftelsen, Finanssektorens Arbejdsgiverforening, Finanstilsynet, Forbrugerrådet Tænk, Klagenævnet for Specialundervisning, Kommunernes Lønningsnævn, Landssamrådet af PPR-Chefer, Nationalt Videnscenter for Demens, Socialtilsyn Midt, SUFO (Landsforeningen for ansatte i sundhedsfremmende og forebyggende hjemmebesøg), Vestre Landsret og Østre Landsret har ingen bemærkninger til lovforslaget.

2.1. Generelle bemærkninger

Danske Ældreråd, LOS og Center for Sund Aldring tilslutter sig lovforslaget.

Ældre Sagen, Forhandlingsfællesskabet, DI, Danske Regioner og FOA tilslutter sig frikommuneforsøgsordningen.

Erhvervsstyrelsen vurderer, at lovforslaget ikke medfører administrative konsekvenser for erhvervslivet.

Datatilsynet anfører, at det er tilsynets opfattelse, at der med lovforslaget vil ske en behandling af personoplysninger omfattet af persondataloven, og forudsætter, at enhver behandling af personoplysninger i forbindelse med de i lovforslaget beskrevne aktiviteter skal ske under behørig iagttagelse af den til enhver tid gældende lovgivning om behandling af personoplysninger.

FOA er bekymret for, at borgere, kommuner og fagforeninger kan miste overblikket over dispensationerne, som gives til frikommunerne. Det kan forringe retssikkerheden.

DA og Lederne anbefaler, at det gøres til en betingelse, at forsøgene gennemføres i et design, som muliggør en effektevaluering med brug af videnskabelige metoder.

Økonomi- og Indenrigsministeriets bemærkninger:

Til Datatilsynets hørings svar bemærker Økonomi- og Indenrigsministeriet, at lovforslaget ikke ændrer ved de eksisterende krav til behandling af personoplysninger. Behandling af personoplysninger vil derfor skulle ske i medfør af forvaltningsloven og persondataloven samt den kommende databeskyttelseslov.

Økonomi- og Indenrigsministeriet bemærker i forhold til FOA's hørings svar, at frikommuneforsøgene indebærer, at der vil være forskelle mellem landets kommuner alt efter, om de laver forsøg efter lov om frikommunenetværk og senere ændringer, eller de følger gældende ret. Der er efter ministeriets opfattelse ikke tale om en forringelse af borgerens retssikkerhed alene, fordi retstilstanden for borgere i en frikommune er anderledes end i landets øvrige kommuner. Endvidere skal retstilstanden i frikommunen fremgå tydeligt af kommunens hjemmeside, så borgere og virksomheder kan se, hvilke forhold der gælder, og hvilke rettigheder de har.

For så vidt angår DA og Ledernes hørings svar, henvises til at Økonomi- og Indenrigsministeriet i bekendtgørelse om offentliggørelse, evaluering og indberetning af forsøg, der gennemføres af frikommunenetværk, og videreførte forsøg efter lov om frikommuner m.v., har fastsat nærmere regler for offentliggørelse og evaluering af frikommuneforsøgene. Det er det enkelte frikommunenetværk, der har ansvaret for at evaluere igangsatte forsøg inden for bekendtgørelsens regler. Det er således det enkelte frikommunenetværk, der fastlægger de nærmere evalueringskriterier, opstiller baselines og tilrettelægger gennemførelsen af evalueringerne.

Hørings svarene har ikke givet anledning til ændringer i lovforslaget.

2.2. Beskæftigelsesministerens område

2.2.1. Generelle bemærkninger til beskæftigelsesministerens område

DA og Lederne mener, at der bør gælde de samme regler for kommuner og ledige i hele landet. Regeringen bør derfor ved vurdering af frikommuneforsøg lægge vægt på, at administrationsbyrder og støtteordninger for virksomheder er ens på tværs af kommuner.

Frikommunenetværket om billige boliger og fleksible boligløsninger og FSD fremsætter ønske om at kunne give boligstøtte til to personer i en delebolig.

Beskæftigelsesministeriets bemærkninger:

Beskæftigelsesministeriet fremhæver i forhold til høringsvaret fra DA og Lederne, at frikommuneforsøgene ikke ændrer på de gældende regler i beskæftigelsesindsatsen, hvoraf det fremgår, at bl.a. virksomhedspraktik og ansættelse med løntilskud ikke må være konkurrenceforvridende, jf. § 49 og 65 i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats.

Det er desuden Beskæftigelsesministeriets opfattelse, at de forsøg, som frikommunerne har fået og får tilladelse til at iværksætte på ministeriets område, ikke giver mulighed for at flytte en del af de administrative byrder videre til virksomhederne.

For så vidt angår ønsket fra frikommunenetværket om billige boliger og fleksible boligløsninger og FSD om at kunne give boligstøtte til to personer i en delebolig, vurderer Beskæftigelsesministeriet, at det er uhensigtsmæssigt forsøgsvist at løse en generel mangel på billige boliger i de større byer ved at give en bredere adgang til en delvist statsfinansieret boligstøtte.

Høringsvarene har ikke givet anledning til ændringer i lovforslaget.

2.2.2. Bemærkninger til § 9 d - Ledighedsydelse – fritagelse for revurdering i 12. måned inden for 18 måneder

Rådet for Socialt Udsatte finder det positivt med forenklinger af reglerne på beskæftigelsesområdet.

FTF mener, at det er afgørende, at fritagelse fra kravet om kommunernes vurdering og redegørelse efter 12 måneder ikke indebærer en svækkelse af borgernes retssikkerhed, men at den løbende vurdering fortsat udarbejdes i tæt samarbejde med borgeren og indeholder borgerens egen opfattelse af forholdene. FTF fremhæver, at det ikke fremgår tilstrækkeligt klart af lovforslaget, hvorvidt frikommunernes løbende vurdering indebærer, at kommunerne udarbejder en skriftlig redegørelse i samarbejde med borgeren, som borgeren har mulighed for at komme med sine bemærkninger til.

FTF finder det samtidigt positivt, at det understreges i lovforslaget, at det vil blive vurderet, om frikommuneforsøget kan fortsætte, hvis minimumskravene til hyppigheden af samtaler i kontaktførelsen ændres som led i gennemskrivningen af lov om en aktiv beskæftigelsesindsats.

LO mener, at der fortsat bør ske en revurdering, når man har modtaget ledighedsydelse i 12 måneder inden for 18 måneder, da det er vigtigt, at der holdes kontakt til den ledige, da borgerens behov tit ændres over tid. Det er LO's holdning, at det er vigtigt, at kommunen har en forpligtelse til at vurdere, om der skal gøres mere for borgeren i forhold til at finde et fleksjob eller om den ledige er blevet så dårlig, at personen i stedet skal have førtidspension.

DA og Lederne kan støtte forslaget, eftersom borgeren skal have en samtale, hver gang borgeren har modtaget ledighedsydelse i sammenlagt tre måneder.

Frikommunenetværket om en mere fleksibel og effektiv beskæftigelsesindsats foreslår en ændring af § 9 d, stk. 2, da netværket mener, at der i bestemmelsen ikke er taget højde for borgere, som ikke længere kan deltage i tilbud efter kapitel 10 eller 11 i lov om aktiv beskæftigelsesindsats, men heller ikke er så afklarede, at der er grundlag for at rejse en sag om førtidspension. Det kan fx være personer med psykiske lidelser, hvor der er behov for yderligere behandling og tværfaglige indsatser. Der er derfor allerede i dag borgere, som ikke har deltaget i en indsats efter kapitel 10 eller 11 i lov om aktiv beskæftigelsesindsats forud for at sagen behandles på et rehabiliteringsmøde, hvor der i visse situationer indstilles til ressourceforløb, som kommunen bevilger, hvorved fleksjobvisiteringen bortfalder. Frikommunenetværket foreslår derfor, at bestemmelsens 2. pkt. affattes således "Dette gælder dog ikke, hvis frikommunen har truffet beslutning om at sagen skal behandles på rehabiliteringsmøde med henblik på førtidspension eller ressourceforløb".

DH kan støtte forslaget, da en revurdering efter 12 måneder forekommer unødvendig. I stedet for revurderingen mener DH, at der skal være større fokus på, hvordan borgeren hjælpes i retning af et egentligt jobmatch.

Beskæftigelsesministeriets bemærkninger:

Beskæftigelsesministeriet fremhæver i forhold til FTF's høringssvar, at det fremgår af bemærkningerne til § 9 d, at kommunerne i forbindelse med den løbende vurdering skal vurdere, hvilke indsatser en person på ledighedsydelse eventuelt skal deltage i, for at personen får bedre mulighed for at blive ansat i et fleksjob. Kommunen skal endvidere ved de løbende vurderinger følge op på, om den fleksjobvisiteredes arbejdsevne har ændret sig, og om den pågældendes ressourcer samt mulighederne for at anvende og udvikle dem er ændret. Dette bør ske i samarbejde med den pågældende og indeholde dennes egen opfattelse af forholdene

På baggrund af FTF's høringssvar ændres lovforslaget. Det præciseres i bemærkningerne til lovforslaget, at vurderingen af, om den fleksjobvisiteredes arbejdsevne har ændret sig, og om den pågældendes ressourcer samt mulighederne for at anvende og udvikle dem er ændret, skal ske i samarbejde med den pågældende og indeholde dennes egen opfattelse af forholdene.

Beskæftigelsesministeriet henviser i forhold til LO's bemærkninger til lovforslagets bemærkninger, hvor det fremgår, at frikommuneforsøget ikke ændrer på, at kommunerne fortsat skal vurdere, hvilke indsatser, der kan hjælpe den ledige med at finde et fleksjob eller om den lediges arbejdsevne er ændret, således at kommunen skal vurdere, om den pågældende i stedet skal tilkendes førtidspension. Dette vil blot ske i forbindelse med kontaktførelsen, således at vurderingen sker i forbindelse med samtaler i kontaktførelsen og ikke alene, når personen har modtaget ledighedsydelse i 12 måneder inden for 18 måneder. Hvis minimumskravene til hyppigheden af samtaler i kontaktførelsen ændres som led i gennemskrivningen af lov om en aktiv beskæftigelsesindsats vil det blive vurderet, om frikommuneforsøget kan fortsætte.

For så vidt angår frikommunenetværkets bemærkninger, er det Beskæftigelsesministeriets opfattelse, at kommunen vil skulle foretage en revurdering efter § 74 c, stk. 2 og 3, i lov om aktiv socialpolitik i de tilfælde, hvor frikommunen vurderer, at borgeren ikke længere opfylder betingelserne for fleksjob og dermed ikke længere er berettiget til ledighedsydelse. Det vil alene være i den situation, hvor frikommunen har vurderet, at borgeren opfylder betingelserne for at modtage førtidspension, at der ikke skal foretages en revurdering efter bestemmelsen i § 74 c, stk. 2 og 3, i lov om aktiv socialpolitik. Baggrunden for dette er, at en borger, som er visiteret til fleksjob, og hvor arbejdsevnen bliver yderligere nedsat, ikke skal visiteres til et ressourceforløb med henblik på, at borgeren skal afklares, da borgeren fortsat har en væsentligt og varigt nedsat arbejdsevne. Det er derfor Beskæftigelsesministeriets opfattelse, at fleksjobvisiterede borgere, som har behov for yderligere afklaring, herunder eventuel behandling og en tværfaglige indsats for at vurdere, om borgeren opfylder betingelserne for førtidspension, skal have denne indsats, mens personen modtager ledighedsydelse.

2.2.3. Bemærkninger til § 9 e - Aktivering og beskæftigelsestilbud - bedre mulighed for individuel indsats

DA og Lederne støtter forslaget og mener, at det bør evalueres, om fremmødet blandt de omfattede personer bliver mere stabilt som følge af forsøget.

Beskæftigelsesministeriets bemærkninger:

Alle frikommuneforsøg evalueres ud fra de krav, som er beskrevet i bekendtgørelse om offentliggørelse, evaluering og indberetning af forsøg, der gennemføres af frikommunenetværk, og videreførte forsøg efter lov om frikommuner m.v. Heraf fremgår at evalueringen skal beskrive virkninger for forsøgets målgruppe og konklusioner i for-

hold til opstillede resultatmål. Frikommunenetværket har i ansøgningen anført, at de forventer at evaluere på målgruppens fravær. DA's anbefaling gives videre til netværket.

Høringssvaret har ikke givet anledning til ændringer i lovforslaget.

2.3. Børne- og socialministerens område

2.3.1. Bemærkninger til § 14 a - Tidsbegrænset ordning med kontant tilskud til ansættelse af hjælpere, jf. servicelovens § 95, stk. 3, til unge i alderen 18-22 år

Ankestyrelsen og Frikommunenetværket om bedre styring af udgifterne på det specialiserede socialområde bemærker til § 14 a, stk. 2, vedrørende afgørelse om fremtidige indsatser efter borgerens fyldte 23. år, at tidsplanen på tre måneder før den unge fylder 23 år kan give vanskeligheder i praksis. Frikommunenetværket anfører, at afgørelsen bør træffes senest seks frem for tre måneder før, den unge fylder 23 år.

Frikommunenetværket om bedre styring af udgifterne på det specialiserede socialområde spørger til, om afgørelse efter bestemmelsen ikke bør træffes, inden borgeren er fyldt 18 år.

DH anbefaler, at der altid skal foretages løbende opfølgning for at sikre, at borgeren til enhver tid har den rigtige hjælp, og en tidsbegrænsning af ydelser, som ellers bevilges med udgangspunkt i behov, anses derfor for at være unødvendig og i strid med grundlæggende principper i serviceloven. I stedet bør der iværksættes langsigtede tværsektorielle overgangsforløb startende allerede ved 15 års alderen for at sikre en god og tryk overgang til voksenlivet.

Børne- og Socialministeriets bemærkninger:

For så vidt angår høringssvarene fra frikommunenetværket og Ankestyrelsen, er Børne- og Socialministeriet enig i, at fristen i det foreslåede § 14 a, stk. 2, på tre måneder, inden den unge fylder 23 år for at træffe afgørelse om den fremtidige indsats, når den tidsbegrænsede udbetaling af tilskud til ansættelse af hjælpere ophører, kan udgøre en udfordring i praksis. Dette kan f.eks. være tilfældet i de situationer, hvor kommunalbestyrelsens afgørelse om den fremtidige indsats påklages til Ankestyrelsen. Her kan det med den foreslåede frist på tre måneder være vanskeligt at nå at have færdigbehandlet sagen, inden den unge fylder 23 år.

På baggrund af høringssvarene ændres lovforslaget, idet fristen ændres til seks måneder i såvel forslaget § 14 a, stk. 2, som i bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse.

I forhold til frikommunenetværkets spørgsmål om, hvorvidt kommunalbestyrelsens afgørelse om tidsbegrænset udbetaling af tilskud til ansættelse af hjælpere efter den foreslåede § 14 a, bør træffes før den unges fyldte 18. år, kan det oplyses, at det vil være i overensstemmelse med god forvaltningsskik at sikre en god overgang fra hjælp efter servicelovens børnebestemmelser til hjælp efter voksenbestemmelserne. Det kan derfor være hensigtsmæssigt at påbegynde sagsbehandlingen i god tid før den unges fyldte 18. år med henblik på en stillingtagen til, hvilken hjælp der skal iværksættes, når den unge fylder 18 år. Kommunalbestyrelsens afgørelse om hjælp må dog ikke have virkning tidligere end det tidspunkt, hvor den unge fylder 18. Der er dermed ikke noget til hinder for, at kommunalbestyrelsen før den unges fyldte 18. år træffer afgørelse om tidsbegrænset udbetaling af tilskud efter den foreslåede § 14 a, blot afgørelsen ikke har virkning, før den unge fylder 18 år.

Omkring anbefalingen fra DH om løbende opfølgning med henblik på at sikre den rigtige hjælp til borgeren frem for indførelse af mulighed for at tidsbegrænse hjælpen

efter servicelovens § 95, stk. 3, bemærkes, at det netop er et formål med forsøget at sikre den unge en god overgang til voksenlivet. Formålet er desuden at medvirke til, at unge med funktionsnedsættelse i en årrække efter det fyldte 18. år kan sikres en mere almindelig ungdomstilværelse som hjemmeboende, mens de modnes til en mere selvstændig tilværelse i f.eks. et botilbud. Det skal dog samtidig understreges, at hvis det allerede fra starten vurderes, at en ung i en længerevarende periode vil have behov for hjælp efter servicelovens § 95, stk. 3, vil denne hjælp kunne ydes fra den unges fyldte 18. år uden tidsbegrænsning. Dermed er den foreslåede § 14 a ikke tænkt som den eneste mulighed for unge i målgruppen, men derimod som en alternativ mulighed til tidsbegrænset hjælp, som kan anvendes, hvis betingelserne er opfyldt, og formålet tilsiger det.

2.3.2. Generelle bemærkninger til §§ 14 b-f – Forsøg med velfærdsteknologi

Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at der redegøres for forslagens forhold til Danmarks internationale forpligtelser, herunder Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, idet forsøgene berører personer med handicaps grundlæggende rettigheder. Samtidig bør det tilføjes i lovbemærkningerne, at personer, der er i målgruppen for indgreb i selvbestemmelsesretten, skal støttes i at træffe egne beslutninger, jf. princippet om støttet beslutningstagning i handicapkonventionens artikel 12.

Statsforvaltningen konstaterer med tilfredshed, at man i lovforslagets bestemmelser om kommunens mulige iværksættelse af forsøg med velfærdsteknologi har lagt sig op ad den model på samtykke, som kendes i sundhedslovens § 18, stk. 1, hvorefter samtykket kan gives af pårørende eller en allerede beskikket værge, hvis værgemålet omfatter personlige forhold. Statsforvaltningen bemærker, at anvendelsen af forsøg med velfærdsteknologi ikke i sig selv vil kunne begrunde, at der etableres et værgemål, idet der ikke vil være tale om et behov i værgemålslovens forstand. Lovforslagets henvisninger til, at der skal etableres værgemål i ovennævnte situation, bør derfor udgå.

Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at det overvejes, om målgrupperne for de foreslåede forsøgshjemler i udkastets §§ 14 b-f kan præciseres, eksempelvis til målgruppen, der er omfattet af servicelovens § 125, stk. 2.

Ældre Sagen, Center for Sund Aldring, Institut for Menneskerettigheder, DH og Rådet for Socialt Udsatte kan se potentialet i nye teknologiske hjælpemidler med hensyn til tryghed og sikkerhed for borgere og deres pårørende. Foreningerne advarer samtidig mod, at anvendelsen sker i effektiviseringsøjemed og at teknologi træder i stedet for menneskelig omsorg.

Ældre Sagen opfordrer til, at resultaterne af det igangværende udvalgsarbejde om magtanvendelsesreglerne i forbindelse med den nationale handlingsplan for demens, herunder velfærdsteknologier, afventes, før man udvider frikommuneforsøgene på dette område.

Børne- og Socialministeriets bemærkninger:

Til Institut for Menneskerettigheders anbefaling om, at der redegøres for forslagens forhold til Danmarks internationale forpligtelser, herunder Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, skal Børne- og Socialministeriet bemærke, at ministeriet ved udarbejdelsen af lovforslag forholder sig til relevante internationale konventioner om menneskerettigheder, som Danmark har tiltrådt, herunder også Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, således at der sikres overensstemmelse med internationale forpligtelser. Dette er også sket ved udarbejdelsen af dette lovforslag. Sædvanligvis henvises der dog ikke hertil i lovbemærkningerne, hvilket der heller ikke findes grundlag for i dette tilfælde. I forlængelse af ovenstående findes der ikke grundlag for i lovforslaget at indskrive en henvisning til princippet om støttet beslutningstagning i handicapkonventionens artikel 12, som foreslået af Institut for Menneskerettigheder.

På baggrund af forslaget indskrives der derimod henvisninger til servicelovens § 81 om, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde en særlig indsats til voksne med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller med særlige sociale problemer, samt om at denne indsats jf. bestemmelsens nr. 2 bl.a. har til formål at forbedre den enkeltes sociale og personlige funktion samt udviklingsmuligheder. Der indskrives endvidere henvisninger til servicelovens § 46, hvorefter kommunens formål med at yde støtte til børn og unge, der har et særligt behov herfor, er at sikre, at disse børn og unge kan opnå de samme muligheder for personlig udvikling, sundhed og et selvstændigt voksenliv som deres jævnaldrende. Støtten skal ydes med henblik på at sikre barnets eller den unges bedste og skal f.eks. have til formål at fremme barnets eller den unges sundhed og trivsel og forberede barnet eller den unge til et selvstændigt voksenliv.

På baggrund af Statsforvaltningens bemærkninger om, at anvendelsen af forsøg med velfærdsteknologi ikke i sig selv vil kunne begrunde, at der etableres et værgemål, idet der ikke vil være tale om et behov i værgemålslovens forstand, tydeliggøres det i lov-bemærkningerne, at det er en forudsætning for etablering af værgemål, at der er grundlag herfor efter værgemålsloven.

For så vidt angår anbefalingen fra Institut for Menneskerettigheder om at overveje, om målgrupperne for de foreslåede forsøgshjemler i udkastets §§ 14 b-f kan præciseres, eksempelvis til målgruppen, der er omfattet af servicelovens § 125, stk. 2, skal ministeriet bemærke, at det ikke vurderes hensigtsmæssigt at indskrænke målgrupperne til fx mennesker med demens, som foreslået af instituttet. Det vurderes således, at anvendelsen af de omfattede teknologiske løsninger potentielt kan give værdi for borgere med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, uanset om deres funktionsnedsættelse fx er resultatet af en erhvervet mental svækkelse, eller om den er medfødt. Der foretages således ikke ændringer på baggrund af forslaget.

For så vidt angår den af flere høringsparter anførte bekymring for, at anvendelsen af teknologiske hjælpemidler sker i effektiviseringsøjemed, og at teknologi træder i stedet for menneskelig omsorg, bemærker ministeriet, at det er en forudsætning for alle de omfattede forsøg, at de teknologiske løsninger ikke erstatter omsorg, pleje og socialpædagogisk bistand. Ministeriet vurderer endvidere, at forsøgene er omfattet af tilstrækkelige mekanismer for at sikre borgernes retssikkerhed som fx inddragelse af pårørende og værge samt klageadgang, til at understøtte, at forsøgene gennemføres som forudsat i loven. Det er endvidere ministeriets vurdering, at forsøgene indebærer et potentiale for en bedre ressourceanvendelse, således at det bliver muligt at prioritere flere ressourcer til de omsorgsindsatser, der giver mest værdi for borgerne.

Til Ældre Sagens opfordring til at afvente resultaterne af det igangværende udvalgsarbejde om magtanvendelsesreglerne, før man udvider frikommuneforsøgene på dette område, bemærker ministeriet, at frikommuneforsøg giver muligheder for at få erfaringer med et ændret regelgrundlag i et begrænset antal kommuner, som på sigt kan kvalificere overvejelser om generelle regelændringer. Det er udgangspunktet for frikommuneforsøgene, at igangværende overvejelser om generelle regelændringer ikke skal være til hinder for at give frikommunerne udstrakt frihed til at afprøve nye løsninger med et nyt regelgrundlag, så længe disse holder sig indenfor de fastsatte rammer for frikommuneforsøg.

2.3.3. Bemærkninger til § 14 b - Brug af særlige døråbnere på yderdøre, der hører til og afgrænser boenheder i større tilbud

Ældre Sagen foreslår, at det nøjere beskrives, hvordan det kan undgås, at der sker et skred mod en praksis med mindre vægt på at undgå situationer, hvor det er nødvendigt at bruge særlige døråbnere.

Ældre Sagen spørger til, om der foretages en uvildig evaluering, om tilsynets involvering og om, hvordan det sikres, at dørgrebene ikke de facto bliver dørlåse som følge af begrænsede personaleressourcer.

Ældre Sagen anfører, at det kan være en udfordring, at en stor del af målgruppen ikke er i stand til at afgive samtykke. Derfor foreslår foreningen en form for "teknologitestamente", hvor borgeren, mens vedkommende er i stand til det, kan udtrykke sin holdning til anvendelsen af teknologier i forbindelse med en evt. fremtidig plejesituation.

Frikommunenetværket om bedre styring af udgifterne på det specialiserede socialområde foreslår, at der rettes i bemærkningerne til bestemmelsen, således at borgeren ikke må "ikke modsætte sig" suppleres med "men mangler evnen til at give informeret samtykke", hvorfor værge og pårørende, skal give et informeret samtykke, og være med i hele processen.

Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at der i overensstemmelse med udkastets specielle bemærkninger indsættes et kriterium om, at borgeren ikke må modsætte sig anvendelsen af særlige dørbådnere.

DH anfører, at forsøget indebærer en frihedsberøvelse, som vil kunne berøre borgere, som ikke har beskyttelsesbehov.

Børne- og Socialministeriets bemærkninger:

På baggrund af høringsvaret fra Ældre Sagen og det anførte forslag om nøjere at beskrive, hvordan det kan undgås, at der sker et skred mod en praksis med mindre vægt på at undgå situationer, hvor det er nødvendigt at bruge særlige dørbådnere, bemærker ministeriet, at muligheden for at anvende særlige dørbådnere ved yderdøre, der tilhører og afgrænser afdelinger og boenheder, ikke ændrer på det forhold, at mindre indgribende foranstaltninger i form af fx alarm- eller pejlesystemer forgæves skal være afprøvet, inden der sættes ind med den mere indgribende foranstaltning i form af en særlig dørbådnere. Det er allerede tydeliggjort i de specielle bemærkninger, at det vil være hensigtsmæssigt, hvis botilbud m.v. fysisk indrettes således, at personalet let kan overskue, om en borger, der ikke kan klare sig selv på egen hånd, er ved at forlade stedet, så personalet i tide kan træffe de nødvendige forholdsregler. Alle, der ikke kan betjene de særlige dørbådnere, skal have den nødvendige hjælp hertil, medmindre der er tale om en borger, som er omfattet af bestemmelsen om tilbageholdelse i boligen. Desuden er foranstaltninger efter stk. 1. identisk med foranstaltninger efter servicelovens § 125, og der ses derfor ikke fagligt belæg for at skærpe reglerne yderligere. Ministeriet vurderer derfor, at der ikke er behov for nøjere at beskrive, hvordan det kan undgås, at der sker et skred mod en praksis med mindre vægt på at undgå situationer, hvor det er nødvendigt at bruge særlige dørbådnere.

På baggrund af høringsvaret fra Ældresagen og spørgsmålet om, hvorvidt der foretages en uvildig evaluering, om tilsynets involvering og hvordan det sikres, at dørgrebene ikke de facto bliver dørlåse som følge af begrænsede personaleressourcer, bemærker ministeriet, at frikommunenetværket har anført, at der udarbejdes en evaluering i samarbejde med VIVE. Her vil fokus være på borgernes livskvalitet og tryghed og på de pårørendes tryghed samt på at dokumentere, om placeringen af særlige dørbådnere gør en forskel, med henblik på at følge borgere, når de bevæger sig væk fra hjemmet og det samlede tilbud, og om det i højere grad bliver muligt at hindre personskader. Ministeriet bemærker ligeledes, at det følger af det foreslåede stk. 2. at servicelovens § 136 og voksenansvarslovens § 21 finder tilsvarende anvendelse, hvorfor social tilsynets involvering ikke er ændret som følge af det foreslåede stk. 1. Ministeriet bemærker desuden, at det allerede er præciseret i de specielle bemærkninger, at særlige dørbådnere ikke må have et egentligt aflåsningssystem eller en egentlig aflåsningmekanisme, der låser afdelingen eller boenheden af.

På baggrund af høringsvaret fra Ældresagen og forslaget om indførelse af et "teknologitestamente", hvor borgeren, mens vedkommende er i stand til det, kan udtrykke sin holdning til anvendelsen af teknologier i forbindelse med en evt. fremtidig plejesituation, bemærker ministeriet, at det allerede er præciseret i de specielle bemærkninger, at godkendelsen af foranstaltninger efter stk. 1 er betinget af, at kommunalbestyrelsen redegør for, hvorledes ordningen tilrettelægges, således at anvendelsen af de særlige døråbnere sker med hensyntagen til såvel pligten til at drage omsorg for en borger samt til hensynet til borgerens frihed, værdighed og selvbestemmelse. Det indebærer bl.a., at ordningen baseres på et tæt samarbejde mellem borgeren og pårørende, som teknologierne anvendes i forhold til, samt at det beskrives, hvilke kriterier der skal gælde for anvendelse af særlige døråbnere. I den forbindelse er det en udfordring, at en stor del af målgruppen må ventes ikke at være i stand til at udtrykke en holdning til anvendelsen af særlige døråbnere. I sådanne situationer er inddragelse af forældre, pårørende eller en værge særligt væsentligt. På den baggrund vurderer ministeriet, at det inden for forsøgets ramme ikke er hensigtsmæssigt også at etablere et "teknologitestamente".

Ministeriet indskriver dog en ny stk. 2. i lovbestemmelsen, der er identisk med servicelovens § 125, stk. 4. Hvis foranstaltninger efter stk. 1. således iværksættes, skal der af hensyn til borgernes frie færden opsættes en døralarm, som sikrer, at beboere, der ikke selv kan betjene den særlige døråbner, får den nødvendige hjælp hertil. Beboere, der er omfattet af foranstaltninger efter stk. 1, vil således alene kunne tilbageholdes, hvis servicelovens § 127 samtidig finder anvendelse. Ministeriet imødekommer derfor ikke det anførte forslag om at indføre et "teknologitestamente".

For så vidt angår bemærkningerne til formuleringen i de specielle lovbemærkninger om, at det er et en betingelse for forsøget, at borgeren ikke modsætter sig anvendelsen af de særlige døråbnere, bemærker ministeriet, at dette var en fejl i lovbemærkningerne, som fjernes. Ministeriet finder endvidere ikke grundlag for - som foreslået i et hørings svar - at indskrive en sådan betingelse i lovteksten. Det er ministeriets vurdering, at en sådan betingelse ikke er forenelig med forsøgets formål, ligesom betingelsen heller ikke fremgår af de eksisterende magtanvendelsesregler i servicelovens jf. § 125, stk. 3. Ministeriet vurderer, at der ikke er fagligt belæg for at skærpe betingelserne for anvendelse af særlige døråbnere efter frikommunenetværksloven i forhold til betingelserne herfor efter serviceloven. Det bemærkes, at det med det foreslåede stk. 3 er præciseret, at forudsætningen for forsøg efter stk. 1. er, at der indhentes samtykke fra borgerens nærmeste pårørende eller fra en værge.

På baggrund af høringsvaret fra DH og bemærkningen om, at forsøget vil indebære en frihedsberøvelse, som vil kunne berøre borgere, som ikke har beskyttelsesbehov, bemærker ministeriet, at det fremgår af de specielle bemærkninger, at alle, der ikke kan betjene de særlige døråbnere, skal have den nødvendige hjælp hertil, medmindre der er tale om en borger, som er omfattet af bestemmelsen om tilbageholdelse i boligen efter servicelovens § 127. Desuden indskrives ministeriet en ny stk. 2. i lovbestemmelsen, der er identisk med servicelovens § 125, stk. 4. Hvis foranstaltninger efter stk. 1. således iværksættes, skal der af hensyn til borgernes frie færden opsættes en døralarm, som sikrer, at beboere, der ikke selv kan betjene den særlige døråbner, får den nødvendige hjælp hertil. Beboere, der er omfattet af foranstaltninger efter stk. 1, vil således alene kunne tilbageholdes, hvis servicelovens § 127 samtidig finder anvendelse. Med indførelsen af det foreslåede stk. 2 er det derfor ministeriets vurdering, at bemærkningen vil blive imødekommet.

2.3.4. Bemærkninger til § 14 c - Brug af personlige alarm- og pejlesystemer samt situationsbestemt video-, audio- og bevægelsesovervågning over for børn og unge, der har ophold efter servicelovens § 66, stk. 1, nr. 5 og 6

Forhandlingsfællesskabet finder det afgørende, at det præciseres, at etablering af video- og audioovervågning ledsages af informationer herom til medarbejderne, lige-

som at det bør præciseres, at TV-overvågningslovens pligt til at foretage skiltning eller på anden tydelig måde give oplysning om at overvågning finder sted, jf. dennes § 3 a, skal håndhæves.

Ankestyrelsen foreslår, at henvisningen til servicelovens § 44 slettes, da børn og unge ikke kan anbringes med hjemmel i denne bestemmelse.

Børnesagens Fællesråd støtter de foreslåede betingelser for anvendelse af personlige alarm- og pejlesystemer samt den situationsbestemte video-, audio- og bevægelsesovervågning og opfordrer til, at forældremyndighedsindehaver får adgang til at se med, når det er nødvendigt at videoovervåge børn og unge.

Frikommunenetværket om bedre styring af udgifterne på det specialiserede socialområde ønsker, at § 13 i lov om frikommunenetværk udvides, så bestemmelsen også kan finde anvendelse i forhold til børn og unge anbragt efter servicelovens § 53, stk. 3, nr. 4 eller i aflastning efter servicelovens §§ 44 eller 52, stk.3, nr. 5 på et godkendt opholdssted eller døgninstitution efter servicelovens § 66, stk.1, nr. 5 og 6.

Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at de specielle bemærkninger ændres i overensstemmelse med den foreslåede lovtekst, således at afsnittet om, hvad der forstås ved nærmeste pårørende, udgår.

DH anbefaler, at der fastsættes en maksimal varighedsperiode for brugen af personlige alarm- og pejlesystemer samt situationsbestemt video-, audio- og bevægelsesovervågning.

DH anbefaler, at kommunalbestyrelsen forpligtes til at udarbejde en handleplan, der sigter på at overflødigøre behov for indgreb eller overvågning.

DH finder det afgørende, at brugen af personlige alarm- og pejlesystemer samt situationsbestemt video-, audio- og bevægelsesovervågning er omfattet af den samme indberetningspligt, som generelt gælder i forhold til magtanvendelser.

Børne- og Socialministeriets bemærkninger:

Overordnet kan det bemærkes, at det fremgår af lovforslaget, at voksenansvarsloven finder anvendelse i forsøg, der godkendes efter det foreslåede stk. 1. Dette indebærer bl.a., at anvendelse af magt og andre indgreb i selvbestemmelsesretten skal udøves så skånsomt og kortvarigt som omstændighederne tillader, og med størst mulig hensyntagen til barnets eller den unges personlige integritet. Der skal endvidere ved magtanvendelsen eller indgrebet tages hensyn til andre tilstedeværende, således at der ikke forvoldes unødigt krænkelser eller ulempe. Fiksering og ydmygende, hånende eller anden nedværdigende behandling er ikke tilladt. Forud for enhver form for magtanvendelse eller andre indgreb i selvbestemmelsesretten skal personalet afsøge alle muligheder for at opnå barnets eller den unges frivillige medvirken til en nødvendig foranstaltning. Desuden skal magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten stå i rimeligt forhold til det, der søges opnået. Er mindre indgribende foranstaltninger tilstrækkelige, skal disse anvendes. Det fremgår endvidere af det foreslåede stk. 4, at anvendelsen af personlige alarm- og pejlesystemer eller situationsbestemt video-, audio- og bevægelsesovervågning kan ske, når det samlet set vurderes som det mest hensigtsmæssige middel til at tilgodese hensynet til barnet eller den unge, herunder hensynet til barnets værdighed og selvbestemmelse samt behovet for at drage omsorg for barnet eller den unge.

For så vidt angår høringssvaret fra Forhandlingsfællesskabet og det anførte forslag om, at det er afgørende at præcisere, at etableringen af video- og audioovervågning ledsages af informationer herom til medarbejderne, samt at TV-overvågningslovens pligt til at foretage skiltning, eller på anden tydelig måde give oplysning om at overvågning finder sted, bemærker ministeriet, at det følger af lovforslaget, at det er en

forudsætning for børne- og socialministerens godkendelse af forsøg efter bestemmelsen, at kommunalbestyrelsen beskriver, hvordan medarbejderne sikres de nødvendige kompetencer og et tilstrækkeligt kendskab til lovens bestemmelser. Der vil i den forbindelse blive lagt vægt på, at forsøgene bygger på en grundig orientering af medarbejderne. Derudover bemærkes, at TV-overvågningslovens § 3 a finder anvendelse i forsøgene. Af denne bestemmelse følger, at "offentlige myndigheder, der foretager tv-overvågning af steder eller lokaler, hvortil der er almindelig adgang, eller af arbejdspladser, skal ved skiltning eller på anden tydelig måde give oplysning herom". Som foreslået i høringssvaret, er dette nu anført eksplicit i lovbemærkningerne

På baggrund af høringssvaret fra Ankestyrelsen og forslaget om at henvisningen til § 44 slettes, idet børn og unge ikke anbringes med hjemmel i servicelovens § 44, præciserer ministeriet henvisningen i lovtæksten til § 44, da børn og unge kan være i aflastning med hjemmel i servicelovens § 44, jf. § 84. Ministeriet imødekommer derfor Ankestyrelsens forslag.

For så vidt angår høringssvaret fra Børnesagens Fællesråd og det anførte forslag om, at forældremyndighedsindehaveren får adgang til at se med, når det er nødvendigt at videoovervåge børn og unge, vurderer ministeriet, at det ikke er foreneligt med forsøget og bestemmelsens formål. Bestemmelsen har til formål at afværge, at barnet eller den unge skader sig selv eller andre, og at anvendelsen af personlige alarm- og pejlesystemer eller den situationsbestemte video-, audio- og bevægelsesovervågning kan bidrage til at afværge denne risiko. Det tydeliggøres desuden i de specielle bemærkninger, at der ikke må være tale om kontinuerlig videoovervågning, men at overvågningen skal være afgrænset til nærmere definerede situationer. F.eks. korte "tilsynsbesøg" om natten, der skal forebygge, at barnet eller den unge ikke vågner og dermed bliver utryk om natten. Som led i afgørelsen om iværksættelse af foranstaltningerne efter stk. 1. skal forældremyndighedsindehaveren dog give sit samtykke. Som led heri kan forældremyndighedsindehaveren inddrages på en sådan måde, at vedkommende får adgang til at se de konkrete situationer, hvor foranstaltningen typisk skal iværksættes. Dette er præciseret i de specielle bemærkninger. Ministeriet imødekommer derfor delvist det anførte forslag.

For så vidt angår høringssvaret fra frikommunenetværket om bedre styring af udgifterne på det specialiserede socialområde og forslaget om, at § 13 i lov om frikommunenetværk skal udvides, så bestemmelsen også kan finde anvendelse i forhold til børn og unge, vurderer ministeriet, at dette ikke er hensigtsmæssigt, idet anbragte børn og unge er omfattet af lov om voksenansvar for anbragte børn og unge. I voksenansvarsloven tages særlig hensyn til at forældremyndighedsindehaveren har givet samtykke ved anvendelsen af det personlige alarm- og pejlesystem. Ministeriet imødekommer derfor ikke det anførte forslag.

For så vidt angår forslaget fra Institut fra Menneskerettigheder om, at de specielle bemærkninger ændres i overensstemmelse med den foreslåede lovtækt, således at afsnittet om, hvad der forstås ved nærmeste pårørende, udgår, ensretter ministeriet de specielle bemærkninger, således at afsnittet om, hvad der forstås ved nærmeste pårørende udgår fra bemærkningerne. Ministeriet imødekommer derfor det anførte forslag.

For så vidt angår høringssvaret fra DH og det anførte forslag om, at der skal fastsættes en maksimal varighedsperiode for brugen af personlige alarm- og pejlesystemer samt situationsbestemt video-, audio- og bevægelsesovervågning, bemærker ministeriet, at det er kommunalbestyrelsen der træffer afgørelse om varighedsperioden for brugen af personlige alarm- og pejlesystemer samt situationsbestemt video-, audio- og bevægelsesovervågning. Varighedsperioden vil være baseret på en konkret og individuel vurdering af barnet eller den unges behov. Det fremgår desuden allerede af det foreslåede stk. 1. at anvendelsen af disse foranstaltninger kun kan finde anvendelse i en afgrænset periode. Personalet skal forud for enhver form for magtanvendelse

se eller andre indgreb i selvbestemmelsesretten afsøge alle muligheder for at opnå barnets eller den unges frivillige medvirken til en nødvendig foranstaltning. Magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten skal stå i rimeligt forhold til det, der søges opnået. Er mindre indgribende foranstaltninger tilstrækkelige, skal disse anvendes. Magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten skal udøves så skånsomt og kortvarigt, som omstændighederne tillader, og med størst mulig hensyntagen til barnets eller den unges personlige integritet. I henhold til foranstaltninger vedrørende situationsbestemt video-, audio- og bevægelsesovervågning fremgår det desuden af de specielle bemærkninger, at medarbejderne ikke må foretage videoovervågning i længere tidsstræk, med mindre tungtvejende faglige grunde taler for dette, samt at kommunalbestyrelsen har truffet beslutning herom. Tungtvejende faglige grunde for længerevarende overvågning kan f.eks. være hensynet til at forebygge, at barnet eller den unge forårsager alvorlige skader på sig selv. Det vil bero på en konkret vurdering i det enkelte tilfælde, hvor lang tid "længere stræk" er. Det er anslået i de specielle bemærkninger, at alt over 15 minutter vil kunne karakteriseres som "længere stræk". Ministeriet imødekommer derfor ikke det anførte forslag.

På baggrund af høringssvaret fra DH og det anførte forslag om, at kommunalbestyrelsen skal forpligtes til at udarbejde en handleplan, der sigter på at overflødiggøre behov for indgreb eller overvågning, indskriver ministeriet i lovforslaget, at servicelovens § 140 om handleplaner finder tilsvarende anvendelse. Ministeriet imødekommer hermed det anførte forslag.

For så vidt angår høringssvaret fra DH og det anførte forslag om, at det er afgørende at brugen af personlige alarm- og pejlesystemer samt situationsbestemt video-, audio- og bevægelsesovervågning er omfattet af den samme indberetningspligt, som generelt gælder i forhold til magtanvendelser, bemærker ministeriet, at denne indberetningspligt allerede er del af den foreslåede bestemmelse. Det følger af, at § 21 i lov om voksenansvar jf. den foreslåede § 14 c, stk. 3, tilsvarende finder anvendelse.

2.3.5. Bemærkninger til §§ 14 d og e - Brug af personlige alarm- og pejlesystemer samt situationsbestemt video-, audio- og bevægelsesovervågning over for borgere, som er i målgruppen for, men ikke har ophold i, en plejebolig eller botilbud

Ældre Sagen finder det positivt, at det ikke længere er boformen, men derimod behovet, der er afgørende for, om man kan benytte sig af personlige alarm- og pejlesystemer.

Ældre Sagen ser gerne, at det tydeliggøres, hvordan kommunalbestyrelsen sikrer, at der er logning af de tilfælde, hvor der bruges pejling, således at man kan se, at kun personale med berettiget adgang benytter systemet, og at der ikke forekommer kontinuerlig overvågning af personens færden.

DH anbefaler, at der fastsættes en maksimal varighedsperiode for brugen af personlige alarm- og pejlesystemer samt situationsbestemt video-, audio- og bevægelsesovervågning.

Ældre Sagen støtter forslagens betingelser om, at der er tale om en afgrænset periode, at der foreligger en væsentlig risiko for borgeren, at der er faglig dokumentation for den nedsatte psykiske funktionsevne, og at bestemmelsen ikke omfatter udstyr egnet til kontinuerligt at overvåge en persons færden.

Forhandlingsfællesskabet finder det afgørende, at det i lovforslaget præciseres, at etablering af video- og audioovervågning ledsages af informationer herom til medarbejderne, ligesom at TV-overvågningslovens pligt til at foretage skiltning eller på anden tydelig måde give oplysning om at overvågning finder sted, jf. dennes § 3 a, skal håndhæves.

Rådet for Socialt Udsatte mener, at det bør fremgå, at forslaget aldrig må have den konsekvens, at borgeren ikke i tide får det botilbud, som passer til vedkommendes behov.

Rådet for Socialt Udsatte finder det positivt, at det fremgår af lovbemærkningerne, at anvendelse af magt og andre indgreb i den enkeltes selvbestemmelsesret skal begrænses til det absolut nødvendige, og at sådanne foranstaltninger aldrig må erstatte omsorg, pleje og socialpædagogisk bistand. Rådet bemærker, at "det absolut nødvendige" er et elastisk begreb, og at der derfor bør gennemføres en evaluering af dette forhold, så man kan få viden om, hvorvidt overvågning/tvang kommer til at erstatte pleje og omsorg.

Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at det gøres til en betingelse for anvendelse af personlige alarm- og pejlesystemer efter § 14 d, at der indhentes samtykke fra nærmeste pårørende eller værge samt at borgeren ikke modsætter sig dette.

Ankestyrelsen finder forslaget meget betænkeligt, da der kan være visse persongrupper, som ikke modsætter sig situationsbestemt video-, audio- og bevægelsesovervågning, fordi de på grund af deres funktionsnedsættelse ikke er vidende om, at de bliver overvåget. For denne gruppe anfører Ankestyrelsen, at det ikke kan fastslås, at borgeren ikke har noget imod overvågningen, hvis de ikke modsætter sig dette.

DH anbefaler, at kommunalbestyrelsen forpligtes til at udarbejde en handleplan, der sigter på at overflødiggøre behovet for indgrebet eller overvågningen.

DH anfører, at det er afgørende at brugen af personlige alarm- og pejlesystemer samt situationsbestemt video-, audio- og bevægelsesovervågning bør være omfattet af den samme indberetningspligt, som generelt gælder i forhold til magtanvendelser, idet den er en vigtig del af forudsætningen for den faglige læring samt for borgerens retssikkerhed.

Børne- og Socialministeriets bemærkninger:

For så vidt angår det af Ældre Sagen anførte ønske om at tydeliggøre, hvordan kommunalbestyrelsen sikrer, at der er logning af de tilfælde, hvor der bruges pejling, således at man kan se, at kun personale med berettiget adgang benytter systemet, og at der ikke forekommer kontinuerlig overvågning af personens færden, skal ministeriet bemærke, at der ikke i de gældende regler om personlige alarm- og pejlesystemer i servicelovens § 125 er regulering af logning af pejlingen. Ministeriet ser ikke fagligt belæg for at skærpe reguleringen på dette punkt i frikommunenetværksloven i forhold til serviceloven. Der er derfor ikke foretaget ændringer på baggrund af bemærkningen.

For så vidt angår anbefalingen fra DH om, at der skal fastsættes en maksimal varighedsperiode for anvendelsen af personlige alarm- og pejlesystemer samt situationsbestemt video-, audio- og bevægelsesovervågning overfor en borger, bemærker ministeriet, at teknologierne efter de foreslåede bestemmelser – ligesom det er tilfældet for anvendelse af personlige alarm- og pejlesystemer efter servicelovens § 125, stk. 1, – kun kan anvendes i en afgrænset periode. Tilsvarende er det som efter serviceloven kommunalbestyrelsen der træffer afgørelse om varighedsperioden for anvendelsen af de omfattede teknologier. Kommunalbestyrelsens afgørelse herom skal løbende, og senest efter 8 måneder, revurderes med henblik på at tage stilling til, om den pågældende foranstaltning fortsat er nødvendig, herunder om mindre indgribende foranstaltninger kan tages i anvendelse, jf. bekendtgørelse om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten mv., § 8, stk. 1, som jf. de foreslåede § 14 d, stk. 2, og § 14 f, stk. 2, tilsvarende finder anvendelse i de omfattede frikommuneforsøg. Ministeriet finder ikke grundlag for at skærpe reguleringen af varighedsperioden for anvendelsen af de omfattede teknologier i frikommunenetværksloven i forhold til reguleringen af varighedsperioden for anvendelse af personlige alarm og pejlesystemer i serviceloven. Forslaget om at fastsætte en maksimal varighedsperiode er derfor ikke implementeret.

For så vidt angår situationsbestemt audio-, video- og bevægelsesovervågning skal ministeriet desuden bemærke, at den foreslåede § 14f fastsætter, at der i de enkelte tilfælde af overvågning ikke må være tale om kontinuerlig overvågning, samt at der ikke må foretages overvågning i længere tidsstræk, med mindre tungtvejende faglige grunde som fx risiko for alvorlig personskade taler for dette, samt at kommunalbestyrelsen har truffet beslutning herom. Det anslås, at alt over 15 minutter vil kunne karakteriseres som længere stræk.

For så vidt angår det anførte fra Forhandlingsfælleskabet om vigtigheden af, at etablering af video- og audioovervågning ledsages af informationer herom til medarbejderne, skal ministeriet bemærke, at det følger af lovforslaget, at det er en forudsætning for børne- og socialministerens godkendelse af forsøg efter bestemmelsen, at kommunalbestyrelsen beskriver, hvordan medarbejderne sikres de nødvendige kompetencer og et tilstrækkeligt kendskab til lovens bestemmelser. Der vil i den forbindelse blive lagt vægt på, at forsøg bygger på en grundig orientering af medarbejderne. Derudover bemærkes, at TV-overvågningslovens § 3 a finder anvendelse i forsøgene. Af denne bestemmelse følger, at "offentlige myndigheder, der foretager tv-overvågning af steder eller lokaler, hvortil der er almindelig adgang, eller af arbejdspladser, skal ved skiltning eller på anden tydelig måde give oplysning herom". Som foreslået i høringssvaret, anføres dette eksplicit i lovbemærkningerne.

For så vidt angår ønsket fra Rådet for Socialt Udsatte om at anføre eksplicit, at forslaget aldrig må have den konsekvens, at borgeren ikke i tide får det botilbud, som passer til vedkommendes behov, er det nu indskrevet i lovbemærkningerne, at forslaget ikke ændrer på kommunalbestyrelsens forpligtelse til at tilbyde botilbud, der er egnede til henholdsvis midlertidige og længerevarende ophold, efter servicelovens §§ 107 og 108 til borgere med behov herfor.

Til Rådet for Social Udsattes forslag om at foretage en evaluering af forsøget med henblik på at få viden om, der i forsøget sker en begrænsning af den personlige omsorg og pleje overfor målgruppen, bemærker ministeriet, at alle frikommuneforsøg evalueres ud fra de krav, som er beskrevet i bekendtgørelse om offentliggørelse, evaluering og indberetning af forsøg, der gennemføres af frikommunenetværk, og videreførte forsøg efter lov om frikommuner m.v. Heraf fremgår, at evalueringen skal beskrive virkninger for forsøgets målgruppe og konklusioner i forhold til opstillede resultater. Det bemærkes endvidere, at frikommunenetværket har anført, at fokus i evalueringen vil være på borgernes livskvalitet og tryghed og på de pårørendes tryghed, samt på konkret at dokumentere, om brugen af de teknologiske hjælpemidler gør en forskel for borgere, pårørende og medarbejdere.

For så vidt angår Institut for Menneskerettigheders ønske om, at det gøres til en betingelse for indgreb efter § 14 d, at der indhentes samtykke fra nærmeste pårørende eller værge, mener ministeriet, at principperne for inddragelse af værger i servicelovens eksisterende bestemmelser om anvendelse af personlige alarm- og pejlesystemer også bør finde anvendelse i frikommuneforsøg herom, da der ikke ses at være fagligt belæg for at differentiere her. Den ønskede ændring gennemføres derfor ikke. På samme baggrund er der ikke fundet grundlag for at imødekomme forslaget om at indsætte en betingelse om, at der aldrig må anvendes personlige alarm- og pejlesystemer, hvis borgeren modsætter sig dette. Også her er det vurderet, at der ikke er fagligt belæg for at basere frikommunenetværksloven på andre principper end principperne bag § 125 i serviceloven. Udformningen af servicelovens § 125 afspejler en balance mellem hensynet til at begrænse indgreb i selvbestemmelsesretten for borgere med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne til det absolut nødvendige, og samtidig sikre kommunalbestyrelsen mulighed for at udøve sin omsorgspligt overfor denne målgruppe ved at anvende personlige alarm- og pejlesystemer i afgrænsede perioder og under visse betingelser.

For så vidt angår bemærkningen fra Ankestyrelsen om, at det ikke kan fastslås, at borgeren ikke har noget imod overvågningen, hvis de ikke modsætter sig dette skal ministeriet bemærke, at lovforslaget allerede tager højde for dette forhold. Det fremgår således af lovbemærkningerne, at brug af teknologi afhængigt af borgerens forhold hertil i visse tilfælde kan være at betragte som et betydeligt indgreb i den enkeltes selvbestemmelsesret, samt at det i sådanne tilfælde skal overvejes, om bestemmelsen i det hele taget vil kunne tages i anvendelse henset til kravet om, at borgeren ikke må modsætte sig.

For så vidt angår de anførte ønsker fra DH om, at kommunalbestyrelsen forpligtes til at udarbejde en handleplan, der sigter på at overflødiggøre behovet for indgrebet eller overvågningen, samt at situationsbestemt video-, audio- og bevægelsesovervågning omfattes af samme indberetningspligt, som gælder magtanvendelse efter serviceloven, skal ministeriet bemærke, at disse forpligtelser allerede er del af lovforslaget. Det følger således af, at § 140 jf. det foreslåede § 14d, stk. 2, finder anvendelse, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde at udarbejde en handleplan, mens indberetningspligten følger af, at servicelovens § 136 jf. det foreslåede § 14d, stk. 2, finder anvendelse.

2.3.6. Bemærkninger til § 14 f - Søvnforbedrende velfærdsteknologier

Danske Seniorer foreslår en anordning, som viser borgeren, hvornår overvågning finder sted, og anfører, at det ubetinget skal respekteres, hvis borgeren modsætter sig overvågning.

Børne- og Socialministeriets bemærkninger:

Børne- og Socialministeriet bemærker, at frikommunenetværket "Sammenhængende indsats på tværs af sektorområder" har anført om videobaseret kig ind, at et lille lys på kameraet vil indikere, hvornår det er aktivt. Herudover bemærkes, at det er en forudsætning for forsøg efter bestemmelsen, at borgeren ikke modsætter sig.

2.4. Transport-, bygnings- og boligministerens område

2.4.1. Generelle bemærkninger til transport-, bygnings- og boligministerens område

Rådet for Socialt Udsatte, Frikommunenetværket om billige boliger og fleksible boligløsninger og FSD bemærker, at der er massivt behov for flere billige boliger til udsatte grupper, og at de foreslåede forsøgsordninger kan være små skridt i den rigtige retning.

Frikommunenetværket om billige boliger og fleksible boligløsninger ønsker mulighed for at kunne opkræve husleje inkl. forbrug i almene deleboliger således, at det ikke kan påfalde den enkelte unge at betale for tidligere beboeres restancer.

Som supplement til høringssvaret fra frikommunenetværket om billige boliger og fleksible boligløsninger, ønsker Roskilde Kommune mulighed for at hæve den maksimalt tilladte byggepris per kvadratmeter for små boliger i almennyttigt boligbyggeri, så byggeprisen svarer til maksimumsbeløbet på ungdomsboliger.

Transport-, Bygnings- og Boligministeriets bemærkninger:

Til det af frikommunenetværket anførte, skal Transport-, Bygning- og Boligministeriet bemærke, at regeringen har givet afslag på frikommunenetværkets ansøgning om mulighed for opkrævning af husleje inkl. forbrugsudgifter, da netværket mundtligt har tilkendegivet, at det var et ønske, som var knyttet til muligheden for boligstøtte for to personer i en delebolig. Arbejdet med, hvordan en sådan ordning kunne udmøntes, blev derfor sat i bero.

Til det af Roskilde Kommune anførte, skal ministeriet bemærke, at maksimumsbeløb for alment byggeri er fastsat med henblik på at holde byggepriserne nede for alment byggeri og derved begrænse de statslige udgifter på området til ydelsesstøtte til byggeriet og boligstøtte til beboerne. Det anses derfor ikke hensigtsmæssigt at hæve maksimumsbeløb for små boliger, idet dette kan medføre såvel statslige som administrative merudgifter på området og modvirke hensigten med maksimumsbeløbet.

Høringssvarene giver ikke anledning til ændringer i lovforslaget.

2.4.2. Bemærkninger til § 25, stk. 3 og 5 – Udslusningsboliger med op til femårig udslusningsperiode

Frikommunenetværket om billige boliger og fleksible boligløsninger og FSD finder det positivt, at støtteperioden i udslusningsboliger kan forlænges fra to og op til fem år.

Rådet for Socialt Udsatte ser positivt på forsøget, men påpeger, at det bør fremgå af lovens bemærkninger, at der i god tid før udløbet af den evt. femårige periode skal være lagt en fremtidig boligplan for den enkelte borger, så borgeren ikke står med en bolig, som vedkommende ikke kan betale.

Rådet for Socialt Udsatte mener, at det skal være muligt, at borgere, der får et kortvarigt behov for en mere omfattende hjælpeindsats, kan få det (fx ved kortvarigt at flytte fra egen bolig til fx et botilbud). Forslaget bør således tage højde for, at borgerforløbene ikke nødvendigvis er kontinuerlige.

Transport-, Bygnings- og Boligministeriets bemærkninger:

Med forslaget om at forlænge perioden for udslusningsboliger får netværkets kommuner en tidsmæssig ramme, hvor de kan tilrettelægge et forløb, der er målrettet den enkelte borgers behov. Dette uanset om borgeren har behov for en kortere eller længere udslusningsperiode, inden borgeren overgår til normale lejevilkår uden huslejetilskud.

Til det anførte vedrørende fremtidige boligplaner, skal Transport-, Bygning- og Boligministeriet bemærke, at kommunens beslutning om at anvise borgere til udslusningsboliger skal bero på en konkret og individuel vurdering af beboerens betalingsevne og støttebehov og forudsætter, at vedkommende inden for udslusningsperiode har mulighed for at opnå en selvstændig tilværelse uden støttebehov og den nødvendige indtægtsmæssige forbedring således, at beboeren kan opretholde boligen på normale lejevilkår efter udslusningsperioden udløb.

I forhold til ønsket fra Rådet for Socialt Udsatte om at kunne give mere en mere omfattende hjælpeindsats i udslusningsboliger skal ministeriet bemærke, at i udslusningsforløbet kan kommunen tilbyde den støtte og behandling, som kommunen finder, at beboeren har behov for, for at formålet med opholdet kan opnås. Det indgår ikke forslaget, at beboere, der er anvist til en udslusningsbolig midlertidigt kan flytte til andet tilbud og tilbage til udslusningsboligen, som ønsket af Rådet for Socialt Udsatte. Ministeriet skal bemærke, at udslusningsboliger er permanente boliger, hvor en række af lejelovens regler kan fraviges i udslusningsperioden. I øvrigt henvises til ovenstående bemærkninger om grundlaget for anvisning af borgere til en udslusningsbolig.

Høringssvarene giver ikke anledning til ændringer i lovforslaget.

2.4.3. Bemærkninger til § 26 f, g og h - Øgede muligheder for samarbejde med private om boligsocial anvisning (Udbredelse af boligtyper fra almenboligsektoren til privat byggeri)

Frikommunenetværket om billige boliger og fleksible boligløsninger og FSD finder det meget positivt, at der gives mulighed for at samarbejde med private udlejere om bolig-social anvisning til udslusnings-, inklusions- og startboliger.

Ankestyrelsen anfører, at disse boligløsninger ikke kan afskære borgeren fra at kunne modtage et botilbud med særlige boligmæssige rammer og ydelser, som er nødvendig for at dække støttebehovet efter servicelovens § 108 og efter almenboliglovens § 105, stk. 2. Kommunen skal derfor behandle en sådan ansøgning med klageadgang til Ankestyrelsen.

Ankestyrelsen er enig i målgruppeafgrænsningen til § 26 h.

Transport-, Bygnings- og Boligministeriets bemærkninger:

Med lovforslaget får netværkets kommuner adgang til at kunne indgå aftaler med private udlejere om oprettelse af udslusnings-, start- og inklusionsboliger til borgere, der har behov for og opfylder kriterierne for at kunne tilbydes sådanne boligtilbud.

Til det af Ankestyrelsen anførte, skal Transport-, Bygning- og Boligministeriet bemærke, at de angivne boligtilbud ikke ændrer på kommunernes ansvar for at tilbyde botilbud efter § 108 i lov om social service til borgere med behov herfor eller almene plejeboliger til borgere, der ansøger om en sådan og har behov for sådanne boformer. Tilsvarende ændrer lovforslaget ikke på den eksisterende klageadgang til Ankestyrelsen.

Høringssvarene giver ikke anledning til ændringer i lovforslaget.

2.4.4. Bemærkninger til § 26 k - Øgede muligheder for samarbejde med private om boligsocial anvisning (Mulighed for 12-årige aftaler med private om kommunal anvisningsret)

Frikommunenetværket om billige boliger og fleksible boligløsninger og FSD er positive ved, at der gives mulighed for at samarbejde med private udlejere om boligsocial anvisning. Tidsbegrænsningen kan dog være en barriere for arbejdet med boligsocial anvisning til private udlejningsejendomme, da det kan begrænse antallet og omfanget af aftaler, der kan laves. I den forbindelse vurderer netværket, at det ville være socialfagligt og økonomisk fordelagtigt, at der ikke var en tidsbegrænsning.

Transport-, Bygnings- og Boligministeriets bemærkninger:

Ministeriet finder det generelt u hensigtsmæssigt, hvis der i aftaler af den her omfattede karakter ikke fastsættes et bestemt udløbstidspunkt. Navnlige findes det u hensigtsmæssigt, når sådanne aftaler indgås som et led i et tidsafgrænset frikommuneforsøg. Med den foreslåede forlængelse til 12 års varighed er det opfattelsen, at hensynet til ønsker om længerevarende aftaler fuldt ud kan varetages.

Høringssvaret giver derfor ikke anledning til ændringer i lovforslaget.

2.5. Sundhedsministerens område

2.5.1. Generelle bemærkninger til §§ 27 c - I - Mere sammenhængende forløb i psykiatrien

Rådet for Socialt Udsatte og KL finder forsøget interessant.

Danske Regioner finder, at forsøget kan forbedre mulighederne for at kommune og region kan udvikle bedre og mere sammenhængende tilbud til en særligt sårbar gruppe af mennesker.

Forhandlingsfællesskabet finder det positivt, at enkelte regioner kan indgå i samarbejde med enkelte frikommunenetværk.

Forhandlingsfællesskabet finder det vigtigt, at etablering af tilbuddet sker under hensyntagen til medarbejdernes løn- og ansættelsesvilkår. Foreningen peger på en række forhold, som lovforslaget ifølge foreningen ikke har forholdt sig til. Foreningen nævner, at ansatte på arbejdspladsen i udgangspunktet vil være omfattet af forskellige personalepolitikker, at etableringen af ét samarbejdsudvalg kræver overenskomstparternes dispensation fra gældende rammeaftale om medindflydelse og medbestemmelse, samt at arbejdsmiljølovgivningens krav til organisering af arbejdsmiljøarbejdet skal håndteres. Foreningen anbefaler, at overenskomstparterne inddrages.

Frikommunenetværket om bedre styring af udgifterne på det specialiserede socialområde anbefaler, at det præciseres, at regler om anvendelse af magt efter servicelovens kap. 24 gælder i tilbuddet som helhed.

Beskæftigelsesministeriets bemærkninger:

Beskæftigelsesministeriet bemærker, at det er korrekt, at visse af de af Forhandlingsfællesskabet nævnte vilkår og forhold for ansatte i såvel regioner som kommuner reguleres ved overenskomster eller aftaler, der indgås af de pågældende arbejdsmarkedsparter. Ovenstående vurderes ikke at være i konflikt med lovgivning på Beskæftigelsesministeriets område.

Børne- og Socialministeriets bemærkninger:

Til frikommunenetværkets bemærkninger om magtanvendelse i tilbuddet, bemærker Børne- og Socialministeriet, at det allerede fremgår af de specielle bemærkninger, at den foreslåede organisatoriske opdeling, hvor kommunen har myndigheds- og visitationsansvaret og regionen har driftsansvaret, ikke vil give anledning til ændringer i gældende ret i henhold til anvendelse af magt efter servicelovens kap. 24. Det bemærkes, at anvendelsen af magt og andre indgreb i selvbestemmelsesretten kun kan finde anvendelse over for borgere, der efter gældende lovgivning er i målgruppen herfor og når betingelserne i øvrigt er opfyldt. Dette præciseres i de specielle bemærkninger til § 27 c.

2.5.2. Bemærkninger til § 27 d – Myndighedsansvar - Mere sammenhængende forløb i psykiatrien

Frikommunenetværket om bedre styring af udgifterne på det specialiserede socialområde anfører, at netværket og Region Midtjylland har ønsket større frihed til selvstændigt at definere ansvars- og opgavefordeling, herunder placering af drifts- og myndighedsansvar, end det er muligt med lovforslaget.

KL bemærker, at den tydelige adskillelse af visitations- og driftsansvar kan ske på bekostning af fleksibilitet i den ønskede integrerede løsning

Danske Regioner anbefaler, at lovforslaget udformes, så det i højere grad bliver mulighed for regioner og kommuner i fælleskab at udvikle og afprøve en model, som bedst imødekommer de forskellige lokale behov.

Sundheds- og Ældreministeriets bemærkninger:

Til de tre hørings svar bemærker Sundheds- og Ældreministeriet, at ministeriet igennem en længere periode har været i dialog med frikommunenetværket om bedre styring af udgifterne på det specialiserede socialområde om, hvordan myndighedsansvaret konkret skulle udformes i frikommuneforsøget. Den konkrete model for myndighedsansvaret er således udformet efter ønske fra frikommunenetværket. Der har undervejs i dialogen vedrørende dette forsøg ikke været stillet forslag om, at myndighedsansvaret slet ikke skulle være fastlagt ved forsøget start.

Derudover er det vigtigt at fastslå, at der skal være et entydigt myndighedsansvar, så der er et klart ledelsesansvar og politisk ansvar. Derudover skal der af patientsikkerhedsmæssige årsager være et entydigt og klart myndighedsansvar.

Ministeriet skal endeligt gøre opmærksom på, at det følger af det generelle opgavefordelingsprincip, at regioner og kommuner er ansvarlige for hver især at løse en i lovgivningen fastsat mængde af opgaver. Dette almenlydige princip for den offentlige forvaltning er også gældende inden for frikommunelovforslagets rammer.

Sundheds- og Ældreministeriet finder på denne baggrund ikke anledning til at ændre i lovforslaget på baggrund af de indkomne bemærkninger.

2.5.3. Bemærkninger til § 27 e – Visitation og visitationsforum - Mere sammenhængende forløb i psykiatrien

KL, Danske Regioner og Frikommunenetværket om bedre styring af udgifterne på det specialiserede socialområde anfører, at konstruktionen af visitationsforummet er administrativt tungt ift. at sikre den fornødne fleksibilitet i såvel indskrivning som udskrivning for patientgruppen, samt effektiv drift af tilbuddet.

KL anfører, at det kan overvejes, om visitationsforummet alene skal involveres ifm. indskrivning samt at det bør præciseres, at visitationsforummets rolle er vejledende, så kommunalbestyrelsen reelt sikres myndighedskompetencen.

Frikommunenetværket om bedre styring af udgifterne på det specialiserede socialområde foreslår, at proceduren for visitering og udskrivning i akutte tilfælde harmoniseres.

Frikommunenetværket om bedre styring af udgifterne på det specialiserede socialområde foreslår, at visitationen til tilbuddet kan uddelegeres til en sygeplejerske med specialeerfaring, pga. speciallægemangel.

Sundheds- og Ældreministeriets bemærkninger:

Til KLs, Danske Regioners og frikommunenetværkets bemærkninger om at konstruktionen af visitationsforummet er administrativt tung, bemærker Sundheds- og Ældreministeriet, at frikommunenetværket specifikt har ansøgt om, at netværket i forsøgsperioden får mulighed for at oprette et fælles kommunalt/regionalt visitationsforum, som kan foretage visitation til hele tilbuddet.

Netop for at sikre, at der kan ske hurtig og smidig visitation til tilbuddet, fremgår det af lovforslaget, at visitationsforummet kan afholde dets møder ved brug af teleløsninger, ligesom det fremgår af de specielle bemærkninger, at kommunalbestyrelsen i praksis kan bemyndige den kommunale myndighedsrepræsentant, der sidder i visitationsforummet, til at træffe den efterfølgende afgørelse om visitation.

Båret af samme hensyn er der med lovforslaget endvidere givet mulighed for, at personalet på stedet kan træffe beslutning om visitation i akutte situationer, mens den formelle afgørelse om visitation træffes efterfølgende med inddragelse af visitationsforummet.

Endelig er der med lovforslaget givet mulighed for, at kommunalbestyrelsen ved afgørelse om visitation kan beslutte, at den pågældende borger tildeles en åben adgang til det integrerede tilbud i en given tidsperiode. Når en borger således én gang er visiteret til det integrerede tilbud og er tildelt en åben adgang, kan den pågældende efterfølgende henvende sig umiddelbart på stedet med henblik på samtale eller ophold uden, at der på ny skal træffes formel afgørelse om visitation.

Det er Sundheds- og Ældreministeriets vurdering, at oprettelsen og konstruktionen af visitationsforummet på bedst mulige måde sikrer den fornødne fleksibilitet i forbindelse med visitation til tilbuddet, samtidig med at det sikres, at der fra start tages højde for såvel den socialfaglige som den sundhedsfaglige indsats for den enkelte borger.

Sundheds- og Ældreministeriet finder således ikke anledning til at ændre konstruktionen af visitationsforummet på baggrund af bemærkningerne.

På baggrund af det af KL anførte om visitationsforummets involvering ifm. udskrivning, er der nu ændret i lovforslagets § 27 h samt de specielle bemærkninger hertil, således at visitationsforummet alene skal involveres ved visitation til tilbuddet. Dette sker af hensyn til behovet for mest mulig fleksibilitet i forbindelse med udskrivning fra det integrerede tilbud.

Til det af KL anførte om, at det bør præciseres, at visitationsforummets rolle er vejledende, bemærker Sundheds- og Ældreministeriet, at det fremgår af lovforslaget, at kommunalbestyrelsen efter indstilling fra visitationsforummet træffer afgørelse om visitation til pladserne på tilbuddet. Det fremgår samtidig i de specielle bemærkninger, at selvom borgeren opfylder visitationskriterierne, er der ikke pligt for kommunalbestyrelsen til at træffe beslutning om visitation til tilbuddet, hvis kommunalbestyrelsen vurderer, at andre sociale tilbud er tilstrækkelige for at imødekomme borgerens behov. Kommunalbestyrelsen er således allerede sikret den reelle myndighedskompetence. I overensstemmelse med KL's høringssvar, har Sundheds- og Ældreministeriet dog præciseret i de specielle bemærkninger, at "kommunalbestyrelsen er ikke forpligtet til at visitere borgeren til tilbuddet, selvom visitationsforummet indstiller hertil. Kommunalbestyrelsen kan dog omvendt ikke visitere borgeren til tilbuddet, hvis visitationsforummet indstiller til, at der ikke skal ske visitation af den pågældende borger."

Til frikommunenetværkets forslag om, at proceduren for visitering og udskrivning i akutte tilfælde harmoniseres, bemærker Sundheds- og Ældreministeriet, at idet lovforslaget er ændret, således at visitationsforummet ikke skal med ind over udskrivning, er det ikke relevant at harmonisere proceduren for visitering og udskrivning.

For at tilgodese frikommunenetværkets forslag om, at visitationen til tilbuddet skal kunne uddelegeres til en sygeplejerske med specialeerfaring, ændrer Sundheds- og Ældreministeriet lovforslagets § 27 e, stk. 2, samt specielle bemærkninger hertil således, at visitationsforummet – foruden en myndighedsrepræsentant fra frikommunen og en socialfaglig konsulent – blot skal bestå af en sundhedsperson fra den regionale psykiatri med specialeerfaring i psykiatri. Der bliver dermed ikke krav om, at en speciallæge i psykiatri skal være repræsenteret i visitationsforummet.

2.5.4. Bemærkninger til § 27 f – Visitationskriterier - Mere sammenhængende forløb i psykiatrien

Danske Regioner og KL ser gerne, at der gives friere rammer til, at region og kommune selv kan definere visitationskriterierne for tilbuddet.

KL og Frikommunenetværket om bedre styring af udgifterne på det specialiserede socialområde anfører, at der ikke bør være et varighedskrav for den nedsatte psykiske funktionsevne, som det forudsættes i visitationskriterierne.

Frikommunenetværket om bedre styring af udgifterne på det specialiserede socialområde anfører, at det ikke bør være et krav, at borgeren ikke er selvmordstruet, som det forudsættes i visitationskriterierne under § 27 f, nr. 5.

Danske Regioner bemærker, at 'behov for opsøgende støtte i eget hjem' jf. forslagets § 27 f, nr. 4 ikke bør være nødvendigt, da kommunerne har adgang til at levere en sådan ydelse i henhold servicelovens § 82 c.

Sundheds- og Ældreministeriets bemærkninger:

På baggrund af Danske Regioners og KL's ønske om, at der bør være friere rammer til fastsættelse af visitationskriterier, ændres lovforslagets § 27 f således, at det fremgår af bestemmelsen, at de angivne visitationskriterier er vejledende. Hermed kan regionen og frikommunen ved behov fastsætte andre visitationskriterier end dem, der fremgår af bestemmelsen.

På baggrund af frikommunenetværkets og KLs bemærkning om, at der ikke bør være et varighedskrav for den nedsatte psykiske funktionsevne, ændres lovforslagets § 27 f, nr. 2, samt de specielle bemærkninger hertil, således at der ikke længere stilles krav i visitationskriterierne om varig psykisk funktionsnedsættelse.

På baggrund af frikommunenetværkets bemærkning om, at der ikke bør være et krav, at borgeren ikke er selvmordstruet, ændres lovforslagets § 27 f, nr. 5, samt de specielle bemærkninger hertil, således at der ikke længere stilles krav i visitationskriterierne om, at borgeren ikke er selvmordstruet.

Til Danske Regioners kommentar om, at kriteriet 'behov for opsøgende støtte i eget hjem' ikke er nødvendigt, skal Sundheds- og Ældreministeriet bemærke, at det vil indskrænke målgruppen for tilbuddet, dersom kriteriet udgår. Det bemærkes i øvrigt, at Akut Døgntilbud tilbyder opsøgende støtte i eget hjem og at kriteriet er medtaget efter ønske fra frikommunenetværket om bedre styring af udgifterne på det specialiserede socialområde. Sundheds- og Ældreministeriet finder således ikke anledning til at ændre i lovforslagets § 27 f, nr. 4.

2.5.5. Bemærkninger til § 27 g - Rettigheder - Mere sammenhængende forløb i psykiatrien

Danske Regioner opfordrer til, at lovforslagets § 27 g aktiveres, idet der alene er tale om forsøg i 2 regioner, og at borgerne reelt ikke vil være omfattet af frit sygehusvalg.

Sundheds- og Ældreministeriets bemærkninger:

Sundheds- og Ældreministeriet har taget Danske Regioners bemærkning til lovforslaget § 27 g til efterretning, og lovforslaget tilrettes, så der ikke skal ansøges om godkendelse fra sundhedsministeren.

Ministeriet skal henlede opmærksomheden til de specielle bemærkninger til § 27 g, hvor der er redegjort for hensynet bag frit sygehusvalg, og endnu engang understreget, at der ved frikommuneforsøget helt undtagelsesvist fraviges en patientrettighed i sundhedsloven.

Det bemærkes, at de øvrige patientrettigheder, som fremgår af sundhedsloven finder anvendelse på frikommuneforsøget.

2.5.6. Bemærkninger til § 27 i – Videregivelse af oplysninger - Mere sammenhængende forløb i psykiatrien

Frikommunenetværket om bedre styring af udgifterne på det specialiserede socialområde anfører, at Region Midtjylland og netværket ønsker, at det beskrives, hvordan dokumentationspraksis skal være for borgere indskrevet i det integrerede tilbud, herunder muligheden for at læse og skrive i hinandens IT-systemer.

Sundheds- og Ældreministeriets bemærkninger:

Sundheds- og Ældreministeriet bemærker, at sundhedslovens regler om videregivelse af oplysninger finder anvendelse på tilbuddet. Uden nærmere beskrivelse af eksempelvis datastrømme, ansættelsesretlige konstruktioner eller hvilke IT-systemer, der vil blive benyttet i forsøgsperioden, kan Sundheds- og Ældreministeriet på det forelig-

gende grundlag ikke beskrive en dokumentationspraksis for borgere, der er visiteret til tilbuddet.

2.5.7. Bemærkninger til § 27 j – Finansiering - Mere sammenhængende forløb i psykiatrien

KL anfører, at det bør overvejes, om finansieringsmodellen i stedet skal overlades til forhandlinger mellem regioner og kommuner.

KL og Frikommunenetværket om bedre styring af udgifterne på det specialiserede socialområde anfører, at det bør tilføjes, at tilbuddet ikke må blive mere omkostningstungt end det er nu.

KL anfører, at kommunernes refusionsmuligheder bør fastholdes og Frikommunenetværket om bedre styring af udgifterne på det specialiserede socialområde ønsker, at det præciseres, at der ydes statsrefusion efter SEL § 176/176a.

Sundheds- og Ældreministeriets bemærkninger:

Til det af KL anførte, om at finansieringsmodellen bør overlades til forhandlinger mellem regioner og kommuner, bemærker Sundheds- og Ældreministeriet, at det fremgår af lovforslagets § 27 j, at det integrerede tilbud kan finansieres via en taksmodel efter intern aftale mellem region og kommune. Finansieringen er således allerede overladt til forhandlinger mellem regioner og kommuner. Sundheds- og Ældreministeriet finder således ikke anledning til at ændre i lovforslaget.

Til det af KL og frikommunenetværket anførte om, at det integrerede tilbud ikke må blive mere omkostningstungt, end det eksisterende tilbud i Akut Døgntilbud er nu, bemærker Sundheds- og Ældreministeriet, at det ikke er muligt at medtage en sådan bestemmelse. Dette forhold er ikke et lovgivningsmæssigt anliggende og vil ikke kunne håndhæves af relevante myndigheder. Sundheds- og Ældreministeriet finder således ikke anledning til at ændre i lovforslaget.

Til det af KL og frikommunenetværket anførte om refusionsmuligheder, bemærker Sundheds- og Ældreministeriet, at det allerede er præciseret i de specielle bemærkninger, at takstfinansieringen skal kunne rumme de eksisterende principper for hjemtagelse af refusioner, herunder både mellemkommunale refusioner, regionale refusioner og statsrefusion. Sundheds- og Ældreministeriet finder således ikke anledning til at ændre i lovforslaget.

2.5.8. Bemærkninger til § 27 k – Klageadgang - Mere sammenhængende forløb i psykiatrien

Frikommunenetværket om bedre styring af udgifterne på det specialiserede socialområde er bekymret for, at forslagens klageregler kan hæmme flowet i tilbuddet, og foreslår, at retssikkerhedslovens § 72 stk. 4 ikke finder anvendelse i tilbuddet, da det konkrete tilbud har en særdeles akut karakter.

Børne- og Socialministeriets bemærkninger:

På baggrund af hørings svaret fra frikommunenetværket om bedre styring af udgifterne på det specialiserede socialområde og forslaget om, at retssikkerhedslovens § 72 stk. 4 ikke skal finde anvendelse i tilbuddet, da det konkrete tilbud har en særdeles akut karakter, vurderer Børne- og Socialministeriet, at der ikke inden for rammerne af frikommuneforsøget kan gives dispensation fra retssikkerhedslovens § 72, stk. 4. Efter en almindelig forvaltningsretlige retsgrundsætning kan rekursinstanser, dvs. uafhængigt af en særskilt bestemmelse herom, som retssikkerhedslovens § 72, stk. 4, tage stilling til, om klage skal have opsættende virkning. Den myndighed (det være sig underinstansen eller rekursinstansen), der modtager en anmodning fra parten om opsættende virkning, er forpligtet til at tage stilling til anmodningen. Børne- og Social-

ministeriet imødekommer derfor ikke det anførte forslag af to årsager. Dels vil en dispensation ikke udelukke, at en klage kan tillægges opsættende virkning, dels ville en udelukkelse af opsættende virkning indebære en ikke uvæsentlig forringelse af borgernes reelle klageadgang og dermed af borgerens retssikkerhed.

2.5.9. Bemærkninger til § 27 m - Fritagelse for dokumentation ved brug af midler fra klippekortsordningen

Center for Sund Aldring tilslutter sig forsøget og dets potentiale til at flytte ressourcer fra administration og give personalet på plejecentre mere tid til kerneopgaven.

Sundheds- og Ældreministeriets bemærkninger:
Høringssvaret giver ikke anledning til ændringer.

2.6. Udlændinge- og integrationsministerens område

2.6.1. Bemærkninger til § 29 c - Fleksibelt kontaktføreløb for integrationsborgere

Rådet for Socialt Udsatte finder det positivt med forenklinger af reglerne på beskæftigelsesområdet.

LO kan ikke støtte forslaget, da det er vigtigt med en tæt kontakt til borgeren, og der derfor ikke er behov for yderligere fleksibilitet i lovgivningen. LO henviser til, at der med de eksisterende regler, hvorefter der skal finde 4 samtaler sted inden for 12 måneder, allerede er fleksibilitet i samtaleflowet, samt at opfølgningen på integrationskontrakten allerede kan ske ved personlig samtale, telefonisk, digitalt eller på anden måde.

DA og Lederne kan ikke støtte forslaget, da foreningerne mener, at samtaler med personer på integrationsydelse bør afholdes individuelt og omhandle kompetencer, erhvervs erfaring og muligheder på det danske arbejdsmarked. DA og Lederne mener, at det bør fremgå, hvilke beskæftigelsespolitiske resultater, man ønsker at opnå gennem forslaget.

FOA kan ikke støtte forslaget, da der ikke er krav til uddannelse eller kompetencer ift. mentorer eller tilbudssteder, som vil kunne foretage opfølgningen på integrationskontrakten. Derfor mener FOA, at det er svært at forestille sig, at opfølgningen på integrationskontakten kan ske kvalificeret og uden at kompromittere borgerens retssikkerhed, da integrationskontrakten kan indeholde oplysninger af personlig karakter, fx visitationsgrundlaget.

Udlændinge- og Integrationsministeriets bemærkninger:

Ministeriet bemærker til det af LO anførte, at forslaget ikke ændrer ved antallet af samtaler, idet der fortsat skal være 4 samtaler inden for 12 måneder. Forslaget giver adgang til at ændre samtaleformen, herunder at samtalen gennemføres af en virksomhedskonsulent, en mentor, et tilbudssted eller som gruppesamtaler. Endvidere udvides adgangen til, at samtalerne gennemføres telefonisk og digitalt. Efter gældende regler kan samtalen kun gennemføres telefonisk, digitalt eller på anden tilsvarende måde i tilfælde, hvor udlændingen inden for de næste 6 uger skal påbegynde fuldtids beskæftigelse, er i fleksjob, skal på barsel, overgå til efterløn, fleksydelse eller folkepension, er omfattet af en arbejdsfordelingsordning eller kan dokumentere, at pågældende er hjemsendt på grund af vejrlig eller mangel, jf. integrationslovens § 20, stk. 1, og § 21 f i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats.

I forhold til det af DA og Lederne anførte, om at samtaler med personer på integrationsydelse bør afholdes individuelt og omhandle kompetencer, erhvervs erfaring og muligheder på det danske arbejdsmarked bemærker ministeriet, at forslaget ikke æn-

drer ved, at de opfølgende samtaler skal have fokus på de mål, der indgår i integrationskontrakten, som sigter mod, at udlændingen hurtigst muligt og så vidt muligt inden for et år opnår ordinær beskæftigelse.

I forhold til det af FOA anførte om, at det er svært at forestille sig, at opfølgningen på integrationskontakten kan ske kvalificeret og uden at kompromittere borgerens retssikkerhed, da integrationskontrakten kan indeholde oplysninger af personlig karakter, fx i visitationsgrundlaget, bemærker ministeriet, at samtalerne gennemføres af kommunalt ansatte medarbejdere, fx en mentor eller en virksomhedskonsulent, og at de pågældende er underlagt det regelsæt, der gælder for offentlig ansatte personer, herunder forvaltningslovens regler. Det er blevet tydeliggjort i de specielle bemærkninger til lovforslaget, at det er kommunalt ansatte medarbejdere, der gennemfører de opfølgende samtaler. Det bemærkes videre, at det også fremover alene er kommunalbestyrelsen, der har kompetencen til at foretage vurderingen af, om den enkelte udlænding fortsat er berettiget til at modtage støtte. Vurderingen sker på baggrund af de oplysninger, der er indhentet i forbindelse med de opfølgende samtaler. Ligesom det er kommunalbestyrelsen, der har kompetencen til at træffe afgørelse om sanktioner, jf. §§ 39, 40, 40 a og 41 i lov om aktiv socialpolitik.

Ministeriet finder således ikke, at de modtagne høringssvar giver anledning til ændringer i lovforslaget.

2.7. Tværministerielle forsøg

2.7.1. Bemærkninger til § 30 b - Aktivering og beskæftigelsestilbud - bedre mulighed for individuel indsats

Rådet for Socialt Udsatte mener, at socialt udsatte borgere over 30 år bør inkluderes i forsøget, da de også vil have gavn af ordningen.

DA og Lederne støtter forslaget og mener, at det bør evalueres om fremmødet blandt de omfattede personer bliver mere stabilt som følge af forsøget.

Frikommunenetværket om børn som vores vigtigste ressource foreslår større fleksibilitet i forsøget i forbindelse med "ret og pligt"-tilbud, sådan at første ret og pligt tilbud kan udskydes i op til 12 måneder på baggrund af en samtale og en individuel, konkret vurdering. Dermed vil de tidsmæssige krav være mere i overensstemmelse med de øvrige proceskrav, der er i lovgivningen.

Økonomi- og Indenrigsministeriets bemærkninger:

Ministeriet bemærker i forhold til høringssvaret fra Rådet for Socialt Udsatte, at frikommunenetværket om børn som vores vigtigste ressource beskæftiger sig med indsatsen over for udsatte børn og unge under 30 år, hvorfor udsatte borgere over 30 år ikke er en del af forsøget. Der er således ikke taget stilling til, om socialt udsatte borgere over 30 år også vil have gavn af indsatsen.

For så vidt angår høringssvaret fra DA og Lederne, henviser ministeriet til at alle frikommuneforsøg evalueres ud fra de krav, som er beskrevet i bekendtgørelse om offentliggørelse, evaluering og indberetning af forsøg, der gennemføres af frikommunenetværk, og videreførte forsøg efter lov om frikommuner m.v. Heraf fremgår at evalueringen skal beskrive virkninger for forsøgets målgruppe og konklusioner i forhold til opstillede resultatmål. Frikommunenetværket har i ansøgningen anført, at de forventer at evaluere på målgruppens fravær. DA og Ledernes anbefaling gives videre til netværket.

I forhold til høringssvaret fra frikommunenetværket bemærkes, at hovedformålet med beskæftigelsesindsatsen er at bringe den ledige tættre på arbejdsmarkedet. For aktivitetsparate uddannelseshjælpsmodtagere, som forsøget omfatter, sker dette via en

uddannelsesrettet indsats. For at understøtte at dette sigte opretholdes under forsøget, vurderes det hensigtsmæssigt, at det forudsættes, at første ret og pligt-tilbud finder sted inden for seks måneder.

Det bemærkes, at denne del af frikommuneforsøget søges hjemlet i bekendtgørelse om frikommuneforsøg II på beskæftigelses- og sygedagpengeområdet, som forventes at træde i kraft 1. juli 2018.

Høringssvarene har ikke givet anledning til ændringer i lovforslaget.